

Відомості про автора

Балашова Світлана Пилипівна – Україна, Київ; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, факультету психології, Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Контактна інформація: тел. (044) 521-35-13, e-mail: sbalashova@ukr.net

Балашова Светлана Филипповна – Украина, Киев, кандидат педагогических наук, доцент, доцент кафедры педагогики, Киевского национального университета имени Тараса Шевченко.

Контактная информация: тел. (044) 521-35-13, e-mail: sbalashova@ukr.net

Balashova Svitlana P. – Ukraine, Kyiv; PhD (Pedagogical Sciences), Associate Professor of Pedagogy Department of Faculty of Psychology at Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Contact information: тел. (044) 521-35-13, e-mail: sbalashova@ukr.net

Головко Наталія Іванівна – Україна, Київ; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, факультету психології, Київського Національного Університету імені Тараса Шевченка.

Контактна інформація: тел. (044) 521-35-13, e-mail: golovkonata@ukr.net

Головко Наталья Ивановна – Украина, Киев, кандидат педагогических наук, доцент, доцент кафедры педагогики, факультета психологии Киевского Национального Университета имени Тараса Шевченко.

Контактная информация: тел. (044) 521-35-13, e-mail: golovkonata@ukr.net

Golovko Nataluy –Ukraine, Kyiv; PhD (Pedagogical Sciences), Associate Professor of Pedagogy Department of Faculty of Psychology at Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Contact information: тел. (044) 521-35-13, e-mail: golovkonata@ukr.net

УДК 378.147.111.041

Л. Бахмач, асп.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

ЗНАЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У НАУКОВОМУ ДОРОБКУ А. М. АЛЕКСЮКА

У статті розглянуті форми і методи самостійної роботи в науковому доробку відомого вченого, педагога А. М. Алексюка. Він постійно працював над вдосконаленням змісту, форм організації та методів навчання, один із перших розпочав досліджувати проблеми організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах. У своїх працях Анатолій Миколайович детально давав характеристику семінарським, лекційним заняттям, значну увагу зосереджував на самостійній роботі студентів. Учений наголошував на тому, що самостійній роботі слід відводити більше часу, адже саме під час її виконання розвивається творче мислення, удосконалюються вміння й навички майбутніх спеціалістів. За твердженням ученого, самостійна робота активізує мислення студентів, допомагає свідомому і міцному засвоєнню знань, формуванню вмінь і навичок із самоосвіти, розвиває їхні пізнавальні здібності.

Ключові слова: науковий доробок, самостійна робота, пізнавальна діяльність, формування вмінь і навичок.

Постановка проблеми. В умовах реформування та вдосконалення вітчизняної системи освіти особливо актуальним є вивчення та впровадження в науковий обіг педагогічного доробку видатних співвітчизників, які своє життя присвятили розвитку педагогічної науки і практики. Вагомі здобутки в розвитку педагогіки та методики вищої школи має видатний педагог, вчений А. М. Алексюк. Анатолій Миколайович Алексюк – доктор педагогічних наук, професор, академік, лауреат нагороди Ярослава Мудрого АН ВШ України. Він одним із перших обґрунтував наукові напрями педагогіки у вищій школі. У своїх працях науковець дав детальну характеристику та науково обґрунтував значимість семінарських, лекційних занять, самостійної роботи студентів.

Мета дослідження полягає в розкритті сутності самостійної роботи в працях відомого українського вченого-педагога, науковця А. М. Алексюка.

Завдання дослідження:

- визначити зміст самостійної роботи в працях учених;
- розкрити зміст та значення самостійної роботи в працях А. М. Алексюка.

Стан дослідження. Підготовка кваліфікованих фахівців з вищою освітою, конкурентоспроможних на ринку праці, здатних до компетентної і ефективної діяльності за своєю спеціальністю на рівні європейських і світових стандартів, можлива за умови підвищення ролі самостійної роботи студентів, посилення значення роботи професорсько-викладацького складу, керівництва ВНЗ, факультетів і кафедр щодо розвитку навичок самостійної роботи студентів, стимулювання професійного зростання студентів, виховання їхньої творчої активності.

У вітчизняній та зарубіжній дидактиці сутність поняття "самостійна робота" розкривається у працях А. М. Алексюка, Е. Я. Голанта, М. Г. Дайрі, М. О. Данилова, В. П. Єсіпова, В. А. Козакова, І. Я. Лернера, Р. М. Мікельсона, П. І. Підкасистого та інших. В основному дослідники розглядають самостійну роботу як різноманітну і багатогранну індивідуальну пізнавальну діяльність студентів, хоча кожен з них по-своєму визначає її зміст: як форму організації навчального процесу, як метод навчання, як прийом учіння, як засіб організації навчальної діяльності. Сутність, роль і структуру самостійної роботи знаходимо в працях відомих дидактів Ю. К. Бабанського, Є. Я. Голанта, М. Г. Дайрі, В. П. Єсіпова, А. Молибога, М. О. Данилова, П. І. Підкасистого, В. К. Буряка; форми проведення самостійної роботи визначено А. М. Алексюком, М. М. Скоткіним; класифікацію її видів розглядали В. П. Стрезікозін, О. Вербицький, В. О. Онищук, Є. Я. Голант, П. І. Підкасистий.

Виклад основних положень. Серед науковців вагома постать в розвитку дидактики належить Анатолію Миколайовичу Алексюку. Він постійно працював над вдосконаленням змісту, форм організації та методів навчання, один із перших розпочав досліджувати проблеми організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах. У своїх працях Анатолій Миколайович детально давав характеристику семінарським, лекційним заняттям, значну увагу зосереджував на самостійній роботі студентів. Учений наголошував на тому, що самостійній роботі слід відводити більше часу, адже саме під час її виконання розвивається творче мислення, удосконалюються вміння й навички майбутніх спеціалістів [1, с. 6].

Самостійна робота студентів є дуже широким поняттям, у тлумаченні якого сформувалися різні підходи, що зумовлено відмінностями в розумінні суті цього явища. У сучасній психолого-педагогічній літературі існують різні підходи до визначення поняття "самостійна робота студентів".

Так, наприклад, П. Підкасистий, вивчаючи функції самостійної роботи, дійшов висновку, що вона виступає "в ролі специфічного педагогічного засобу організації і керування самостійною діяльністю студента в навчальному процесі" [6, с. 154].

А. І. Кузьмінський звертає увагу на те, що "самостійна робота студента – це навчальна діяльність студента, яка планується, виконується за завданням, під методичним керівництвом і контролем викладача, але без його прямої участі" [5, с. 309].

Ю.К.Бабанський відзначав самостійну роботу як дидактичний засіб навчання, за допомогою якого викладач організовує діяльність студента. Навчання може здійснюватися під опосередкованим керівництвом викладача, що створює сприятливі умови для самостійних розумових операцій, самостійно орієнтуватись у навчальному матеріалі і дає змогу студентам працювати індивідуально. Завдяки цим специфічним рисам самостійна робота активізує мислення студентів, допомагає свідомому і міцному засвоєнню знань, формуванню вмінь і навичок із самоосвіти, розвиває їхні пізнавальні здібності [3, с. 145].

А. Алексюк разом із вченими А. Аюрзанайном та В. Козаковим визначали самостійну роботу як "будь-яку організовану викладачем активну діяльність студентів, спрямовану на виконання дидактичної мети в спеціально відведений для цього час" [1, с. 6-7]. Самостійну роботу вчені розглядали як основний засіб засвоєння ним навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Самостійна робота студента є невід'ємною складовою освітнього процесу у вищому навчальному закладі, в процесі якої заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Самостійна робота є основним засобом засвоєння ним навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Самостійна пізнавальна діяльність студентів здійснюється у процесі самостійної роботи. Самостійна робота розглядається як дидактичний засіб навчання, за допомогою якого викладач організовує діяльність студента і на заняттях, і при виконанні домашніх завдань. При цьому навчання здійснюється під опосередкованим керівництвом викладача, що створює сприятливі умови для самостійних розумових операцій, самостійного орієнтування у навчальному матеріалі і дає змогу студентам працювати в індивідуальному темпі. Завдяки цим специфічним рисам самостійна робота активізує мислення студентів, допомагає свідомому і міцному засвоєнню знань, формуванню вмінь і навичок із самоосвіти, розвиває їхні пізнавальні здібності.

А. М. Алексюк вважав, що самостійна робота здебільшого виступає чи не єдиним способом виховання самостійності студентів у набутті знань [2, с. 143]. Це стосується і виховання самостійності як риси особистості. Самостійність у здобутті знань проявляється лише завдяки власній діяльності, з появою внутрішньої потреби у знаннях, пізнавальних інтересів, захопленості. У цьому розумінні самостійності неможливо навчитися. Таку самостійність можна лише формувати у процесі виховання та навчання.

Самостійна робота студентів є одним з компонентів навчального процесу, а тому, як і всі складові його, являє собою систему організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на підготовку за напрямками і спеціа-

льностями фахівців відповідних освітніх рівнів. Самостійна робота здебільшого виступає ледь не єдиним способом формування самостійності в набутті знань. Як зазначає А. М. Алексюк, самостійність у здобутті знань проявляється лише завдяки власній діяльності з появою внутрішньої потреби в знаннях, пізнавальних інтересів, захопленості [2, с. 147].

Самостійність у здобутті знань передбачає оволодіння складними вміннями і навичками бачити зміст та мету роботи, організацію власної самоосвіти, вміння по-новому підходити до вирішуваних питань, пізнавальну і розумову активність і самостійність, здатність до творчості.

А. М. Алексюк значну увагу приділяв організації самостійної роботи студентів та вивчав передовий досвід вузів по залученню студентів до різноманітних форм організації самостійної роботи. Він вважав, що всебічний розвиток студентів суттєво сприяє організації самостійної роботи студентів.

До основних видів самостійної роботи Анатолій Алексюк відносив: роботу над підручником, навчальними посібниками, першоджерелами на лекціях, семінарах і в поза лекційний час (конспектування, реферування, складання тез тощо); над конспектом лекцій перед ними і після них; над документами, у лабораторіях, на практичних заняттях; розв'язання задач, виконання вправ, самостійні спостереження, написання творів та переказів, підготовка доповідей, наукових повідомлень, переклад спеціальної літератури, виконання завдань з креслення, різного роду індивідуальних завдань, курсових та дипломних робіт, залучення студентів усіх курсів до активної науково-дослідної роботи різної складності тощо [2, с. 150].

Велику увагу науковець приділяв самостійній роботі студентів, яка передбачає оволодіння вміннями та навичками організовувати власну самоосвіту, у структурі якої виділяв аудиторну та поза аудиторну працю; методам їх навчання, контролю знань, рівню вихованості, здатності до самореалізації. Ученого турбувало питання забезпечення систематичної самостійної роботи студентів, підвищення якості підготовки спеціалістів, він вважав це головним завданням сучасної вищої школи.

А. М. Алексюк поділяв самостійні роботи репродуктивного типу, творчі і комбіновані, тобто такі, що включають елементи творчості і репродукції [2, с. 150]. Учений у своїх працях підкреслює, що метод навчання є складним, багатовимірним педагогічним явищем. Методи навчання мають дуже широку сферу застосування як у галузі професійної, так і не професійної педагогіки. Вони виступають не тільки формою руху пізнавальної діяльності студентів, а й формою руху їх творчої діяльності, пов'язаної з управлінням пізнавальної діяльності студентів з боку викладачів і кафедр. Самостійна робота студента забезпечується інформаційно-методичними засобами (підручники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, комплекти індивідуальних семестрових завдань, комп'ютерні навчальні комплекси, методичні рекомендації з організації самостійної роботи та виконання окремих завдань, які повинні мати також і електронні версії) та матеріально-технічними засобами, передбаченими робочою програмою навчальної дисципліни. Крім того, для самостійної роботи студента рекомендується відповідна наукова та професійна монографічна і періодична література.

Самостійна робота студентів – це творча діяльність, яка сприяє формуванню творчої особистості, таких її вмінь, як:

- окреслення проблеми та її формулювання;
- висунення гіпотези, пошук, знаходження і здійснення способу її перевірки;

- вибір або самостійна розробка методики;
- аналіз даних, формулювання висновків;
- передбачення можливостей щодо використання одержаних результатів [2, с.134].

Як зазначає А. І. Кузьмінський, навчання у вищому навчальному закладі – це створення надійного фундаменту для подальшої самостійної пізнавальної діяльності протягом усього життя [5, с. 310].

Анатолій Миколайович Алексюк робить висновки, що:

1. У сучасних умовах слід значно збільшити обсяг консультативної роботи викладачів, особливо доцентів, професорів, розглядаючи її як важливу складову частину їх викладацького навантаження.

2. Доцільно ретельніше вивчати досвід їх роботи у порівнянні з тим, що б ввести спеціальні посади академічних консультантів.

3. Найретельнішим способом слід узагальнити позитивний досвід передових вузів, професорів, доцентів щодо посилення регулювання методологічної ролі лекцій у організації самостійної роботи студентів.

4. Розвивати далі істотно гуманістичну спрямованість роботи вищої школи, слід посилювати дружнє, доброзичливе, дбайливе ставлення викладачів до студентів, активно створюючи умови, за яких студенти найкращим чином усвідомляють необхідність самоосвіти, самостійної роботи [2, с.160].

Самостійна робота сприяє формуванню у студентів інтелектуальних якостей, необхідних майбутньому спеціалістові. Вона виховує у студентів стійкі навички постійного поповнення своїх знань, самоосвіти, сприяє розвитку працелюбності, організованості й ініціативи, випробовує його сили, перевіряє волю, дисциплінованість тощо.

Одним із головних завдань вищої школи є розвиток пізнавальної активності студентів, виховання у них вимогливості до себе, бажання і потреби працювати творчо, постійно поповнювати й удосконалювати свої знання. Вміння самостійно засвоювати і творчо застосовувати знання на практиці є важливим показником загальної і професійної підготовки випускників вищої школи.

Самостійна робота формує навички самостійної діяльності взагалі, що є краще необхідним у будь-якій професійній діяльності, виробляє здатність самостійно приймати відповідальні рішення, знаходити оптимальний варіант зі складних ситуацій. Самостійна робота відіграє важливу виховну роль.

Найбільш ефективними методами перевірки і контролю успішності знань студентів на думку А. М. Алексюка є такі: 1) метод спостереження викладача за роботою студентів під час аудиторних та поза аудиторних занять; 2) метод усної перевірки та контролю знань; 3) метод письмових робіт; 4) метод практичних робіт; 5) метод програмного контролю – машинного і безмашинного [2]. Найбільш популярною, на його думку, системою оцінки знань студентів є рейтингова.

Головним документом, що регламентує аудиторну і поза аудиторну роботу студентів вузів є навчальний план із кожної спеціальності. Аналізуючи навчальні плани А. Алексюк зробив висновки, що: "Чинні навчальні плани вузів ще недостатньо предметно управляють самостійною роботою студентів. Далеко ще від оптимального скорочення числа дисциплін, що вивчаються, зменшення обсягу обов'язкових аудиторних занять – беручи за увагу встановлену верхню межу. Раціонального планування і контролю за самостійною роботою студентів"[2, с. 154]. На сьогоднішній день вища школа України запровадила багато нововведень, запропонованих проф. Алексюком А. М., зокрема, кредитно-модульну систему навчання, широке використання ТЗН, зокрема комп'ютерів, збільшилась питома вага годин для самостійної роботи студентів тощо. Зміни

відбулись і в навчальних планах. Так, відповідно в додатку до Листа МОН України "Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік" вказано, що "чинні навчальні плани здобувачів вищої освіти за освітньо-кваліфікаційними рівнями можуть бути змінені шляхом зменшення кількості годин аудиторного навантаження орієнтовно до 1/3 від кредиту ЄСТС та збільшення годин на самостійну роботу до 2/3 кредиту ЄСТС. При цьому назви циклів підготовки, перелік навчальних дисциплін і практик, їхній загальний обсяг у кредитах ЄСТС, як правило, не змінюються" [4]. Досліджуючи тему викладання і навчання у вищій школі, А.М. Алексюк приходять до висновків, що розв'язання існуючих проблем можливе за умови збільшення годин самостійної роботи студентів, запровадження нових методів викладання, введення технічних засобів навчання, перехід до рейтингового контролю оцінки знань, підвищення рівня проведення лекцій, збільшення обсягу практичних та лабораторних робіт.

Самостійна робота – це діяльність, що організується тим, хто навчається в силу його пізнавальних мотивів у найбільш зручний, раціональний, з його точки зору, час і контролюється ним самим на основі опосередкованого системного управління з боку викладача. Вона є специфічним педагогічним засобом організації й керівництва самостійною діяльністю магістрантів. Як вид навчальної діяльності вона може розглядатися у вигляді циклу. Його етапами є підготовчий, основний і завершальний. На кожному етапі циклу реалізуються певні функції щодо управління й самоуправління діяльністю майбутніх викладачів. На підготовчому – реалізуються функції утворення мети, діагностування, прогнозування й планування; на етапі реалізації (основному) – організаційна, мотиваційна, інформаційна, оцінна, контрольна та корекційна; на завершальному етапі – аналітична. Самостійна робота як сукупність дій суб'єкта навчання передбачає: визначення власної мети та завдань і планування шляхів їх досягнення; мотивацію, визначення процесу дій з обранням предметом і самоконтроль та корекцію дій для досягнення заздалегідь визначеної мети.

Висновки. У своїх працях Анатолій Миколайович Алексюк давав детальну характеристику семінарських, лекційних занять, самостійної роботи студентів. Він наголошував на тому, що самостійній роботі слід відводити більше часу, адже саме під час її виконання розвивається творче мислення, вдосконалюються вміння й навички. Дослідник виділяв дві проблеми у структурі навчального процесу, по-перше, це багатство змісту і форм організації навчання, розмаїтість інформації, створення умов для розвитку особистості; по-друге, завдання професійної освіти, вузький професіоналізм, відсутність достатнього вільного часу для задоволення своїх не професійних інтересів і потреб, тому мета всебічного гармонійного розвитку особистості не завжди реалізується на практиці.

Організація самостійної роботи передбачає опосередковану роль викладача через створення умов навчальної діяльності, включення магістранта до системи діяльності як суб'єкта, здатного свідомо і цілеспрямовано діяти, набувати адекватних щодо виконаних дій результатів, сприяє логічному переходу від здібностей, умінь, знань і навичок, що формуються під час вивчення конкретної навчальної дисципліни до загальних, потрібних майбутньому викладачу. Завдяки самостійній роботі відбувається перехід від переважно виконавчої репродуктивної діяльності магістрантів до пошукового, творчого начала, здійснюється індивідуалізація та диференціація професійного фахового навчання й розвитку особистості майбутнього викладача.

Список використаних джерел

1. Алексюк А. Н., Аурзанайн А. А., Пидкасистый П. И., Козаков В. А. Организация работы студентов в условиях интенсификации обучения. – К.: ИСДО, 1993. – С. 6-7.
2. Алексюк А. М. Педагогика вищої школи. Курс лекцій: модульне навчання: Навч. посібник. – К.: ІСДО, 1993. – 217 с.
3. Бабанский Ю.К. Проблемы повышении эффективности педагогических исследований: Дидактический аспект. – М.: Педагогика. 1982 – 192с.
4. Додаток до листа МОН від 13.03.2015 № 1/9-126 Роз'яснення та рекомендації щодо реалізації наказу Міністерства освіти і науки від 26 січня 2015 року № 47 "Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік".
5. Пидкасистый П. И. Самостоятельная познавательная деятельность школьников в обучении / П. И. Пидкасистый. – М.: Педагогика, 1980 – 240 с.
6. Кузьмінський А. І. Педагогика вищої школи. Навчальний посібник. – К.: Знання, 2005. – 485 с.

References

1. Alekcyk A., Aursanay A.A., Pidkasistuy P.I., Kosakov V.A. Organusazyu rabotu studentov v yclovuyx untencufukazuu obychneny.– K. UCDO. 1993. – С. 6-7
2. Alekcyk A., Pedagogika vuschoi shkolu. Kyrc lezuyy modylne navchanny Yavch. Pocybnyk. – K. UCDO. 1993. – С. 217 с.
3. Babanckuy Y.K. Problemu povusheniy effektivnocty pedagogicheskux ucledovanuy. M. Pedagogika. 1982. – 192 с.
4. Dodatok do lysta MON vid 13.03.2015 № 1/9-126 Rozyasnennya ta rekomendazyi shchodo realizazyy nakazy Ministerstva osvity I nauky vid 26 sichnya 2015 roku №47 "Pro osoblyvosti formuvannz navchalnyh planiv na 2015/2016 navchalniy rik.
5. Pidkasytyiy P.I. Samostoyatel'naya poznavatel'naya deyatel'nost' shkolnikov v obuchenii / P.I. Pidkasytyiy. – M: Pedagogika, 1980 – 240 s.
6. Kuzminskiy A.I. Pedagogika vushchoi shkolu. Navchalniy posibnyk. K.: Znanny. – 2005. – 485s.

Надійшла до редколегії 03.10.16

L. Bakhmach, PhD student (Pedagogical Sciences)
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

THE IMPORTANCE OF INDEPENDENT WORK OF STUDENTS IN SCIENTIFIC HERITAGE OF ANATOLIY ALEKSYUK

Anatoliy Alekseyuk was a famous Ukrainian educator, who made contribution to the didactics. He had constantly been working for improving the content, forms and methods of teaching. He was one of the first educators, who began to explore the problems of educational process in higher educational institutions. In his writings, Anatoliy gave a detailed description of seminars, lectures, special attention concentrated on independent work of students. The scientist maintained that students should pay more attention for the independent work, as during its implementation it develops creative thinking, improving skills and the skills of future professionals. Anatoliy Alekseyuk highlighted the following types of independent work of students: working on textbooks, using primary sources lectures, workshops and outside the lecture time (summarizing, summarization), solving problems, exercises, self-observation, writing essays and translations, preparation of reports, scientific reports, translation of literature, the tasks of drawing, various individual assignments, term papers and dissertations, all courses involving students in active research of varying complexity.

Keywords: Anatoliy Alekseyuk, methods of teaching, independent work of students.

Л. Бахмач, асп.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

ЗНАЧЕНИЕ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ В НАУЧНОМ НАСЛЕДИИ А. М. АЛЕКСЮКА

В статье рассмотрены формы и методы самостоятельной работы в научном наследии известного ученого, педагога А. М. Алексюка. По утверждению ученого, самостоятельная работа активизирует мышление студентов, помогает сознательному и прочному усвоению знаний, формированию умений и навыков по самообразованию, развивает их познавательные способности.

Ключевые слова: научный потенциал, самостоятельная работа, познавательная деятельность, формирование умений и навыков.

Відомості про автора

Бахмач Людмила Анатоліївна – Україна, Київ аспірант кафедри педагогіки, факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Марушкевич Алла Адамівна.

Контактна інформація: тел. (044) 521-35-13, pedagogika@ukr.net

Бахмач Людмила Анатольевна – Украина, Киев аспирант кафедры педагогика, факультета психологии Киевского национального университета имени Тараса Шевченко.

Контактная информация: тел. (044) 521-35-13, pedagogika@ukr.net

Liudmyla Bakhmach – Ukraine, Kyiv; PhD student (Pedagogical Sciences) of Pedagogy Department of Faculty of Psychology at Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Contact information: тел. (044) 521-35-13, pedagogika@ukr.net

УДК 371.134: 3.16.2.00176

Л. Буркова, д-р пед. наук, проф.

Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна", Київ

**СТРУКТУРА І ЗМІСТ БАЗОВИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
ДЛЯ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ**

На сучасному етапі розвитку вищої освіти важливо впроваджувати парадигми якісної підготовки фахівців. Особливо це стосується фахівців соціономічних професій, діяльність яких спрямована на вирішення проблем у суспільстві. У статті розкривається підхід до визначення базових професійних компетентностей для підготовки фахівців соціономічної групи професій, їх зміст та послідовність формування.

Ключові слова: соціономія, соціономічні професії, професійні задачі, базові професійні компетентності, соціально-діагностична, соціально-моделювальна, соціально-прогнозувальна, соціально-проектувальна, соціально-технологічна, соціально-рефлексивна компетентності.

Постановка проблеми. Підготовка майбутніх спеціалістів у вищому навчальному закладі, на сучасному етапі розвитку вищої освіти, передбачає: врахування останніх досягнень у відповідних наукових галузях, що оновлюють зміст професійної підготовки; чітко визначені групи фахових компетентностей, освоєння яких забезпечить здійснення якісної професійної діяльності.

Університетська підготовка фахівців сьогодні орієнтована на компетентнісний підхід, що відображає цикли викладання навчальних дисциплін та професійні функції майбутніх фахівців. З нашої точки зору, орієнтація саме на ці складові не враховує динаміки розвитку професій. Адже швидкоплинність світу відбивається на потребах людства, конкретного суспільства, відповідно, на вимогах до професій та здійснення професійної дія-